

DECIZIA nr. 22/71

din 05 iunie 2019

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării serviciilor de programe ale furnizorilor de servicii media audiovizuale: „Moldova-1”, „TV8”, „Prime”, „Publika TV”, „Canal 2”, „Canal 3”, „Accent TV”, „NTV Moldova”, „PRO TV CHIȘINĂU”, „Jurnal TV”, „RTR Moldova”, „Orhei TV” și „Televiziunea Centrală”, la capitolul calității limbii vorbite

Consiliul Audiovizualului, în calitate sa de garant al interesului public în domeniul audiovizualului și în vederea exercitării atribuțiilor și obligațiilor ce-i revin prin lege: art. 73 și 75 ale Codului serviciilor media audiovizuale;

În scopul asigurării protecției patrimoniului cultural-lingvistic în serviciile media audiovizuale: art. 19 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale, care prevede expres: „Furnizorii de servicii media asigură respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale”;

Luând în considerare angajamentul asumat în Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017-2019 – *Asigurarea protejării patrimoniului lingvistic și cultural-național de către radiodifuzorii din țară prin efectuarea monitorizării tematice*;

Conștienți de importanța mass-mediei în promovarea unei limbi literare corecte și îngrijite, în vederea cultivării competențelor expresive, a unei gândiri libere și independente, formulate coerent și exact;

În conformitate cu Decizia CA nr. 13/41 din 05.03.2019 *Cu privire la desfășurarea sesiunii de monitorizare a serviciilor de programe ale unor furnizori de servicii media audiovizuale la capitolul calității limbii vorbite*;

În perioada martie-aprilie 2019 a desfășurat o sesiune de monitorizare a 13 posturi de televiziune: „Moldova-1”, „TV8”, „Prime”, „Publika TV”, „Canal 2”, „Canal 3”, „Accent TV”, „NTV Moldova”, „PRO TV CHIȘINĂU”, „Jurnal TV”, „RTR Moldova”, „Orhei TV” și „Televiziunea Centrală”, la capitolul calității limbii vorbite.

Monitorizarea serviciilor de programe ale furnizorilor de servicii media audiovizuale a fost realizată de dr. hab. Angela Savin și dr. hab. Inga Druță, specialiști de la Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”.

Au fost evaluate și cartografiate 50 de ore de emisie. Posturile TV au fost selectate în funcție de acoperire și de ponderea emisiunilor informative și de divertisment. Au fost urmărite sub aspect lingvistic emisiunile de știri, programe pentru copii, talk-show-urile și filmele dublate sau cu subtitrări.

Monitorizarea a vizat modul în care vorbesc profesioniștii din audiovizual, nu și persoanele intervievate sau care participă în calitate de invitați la emisiuni. Au fost monitorizate sub aspect lingvistic și mesajele scrise (titluri, crawluri, subtitrări).

Au fost înregistrate în special abaterile de la normă verificabile (în dicționare, gramatici, lucrări de cultivare a limbii ș.a.), erorile pe cale de a se generaliza, dar și unele greșeli

accidentale, care s-ar putea extinde în mod nedorit. Rezultatele monitorizării au fost disociate în tabelele de erori pentru fiecare post monitorizat (însoțite de indicarea formei corecte).

Monitorizarea serviciilor de programe ale furnizorilor de servicii media audiovizuale: „Moldova-1”, „TV8”, „Prime”, „Publika TV”, „Canal 2”, „Canal 3”, „Accent TV”, „NTV Moldova”, „PRO TV CHIȘINĂU”, „Jurnal TV”, „RTR Moldova”, „Orhei TV” și „Televiziunea Centrală”, la capitolul calității limbii vorbite, a atestat probleme comune pentru toate posturile TV monitorizate, precum:

1. Neglijențele de tehnoredactare.
2. Dezacordurile gramaticale.
3. Confuziile semantice și inadvertențele lexicale.
4. Calcurile după limba rusă.
5. Nemarcarea relațiilor sintactice în titluri.

Astfel, rezultatele monitorizării constată că abaterile de la normă atestate nu au aceeași gravitate, în comparație cu rezultatele anterioare de monitorizare la capitolul calității limbii vorbite realizate în anii precedenți; unele greșeli sunt accidentale, datorate grabei sau lipsei de atenție. Îngrijorătoare sunt fenomenele care țin de elementele structurale de bază ale limbii: forțarea sintaxei, modificarea construcțiilor fixate, abundența de calcuri și confuziile semantice.

Este de menționat că Consiliul Audiovizualului, prin scrisoarea nr. 452 din 03 iunie 2019, a remis în adresa furnizorilor de servicii media audiovizuale: „Moldova-1”, „TV8”, „Prime”, „Publika TV”, „Canal 2”, „Canal 3”, „Accent TV”, „NTV Moldova”, „PRO TV CHIȘINĂU”, „Jurnal TV”, „RTR Moldova”, „Orhei TV” și „Televiziunea Centrală” rapoartele de monitorizare.

Astfel, prin scrisoarea nr. 1386-01 din 05 iunie 2019, PP „Exclusiv Media” SRL, fondatoarea postului de televiziune „NTV Moldova”, informează Consiliul Audiovizualului că a *„luat act de observațiile privind erorile gramaticale și lexicologice care au fost identificate în știrile, emisiunile și filmele difuzate la postul nostru de televiziune. Totodată, suntem recunoscători și Vă mulțumim pentru monitorizările pe care le realizați. Grație acestora, noi realizăm un produs TV mai calitativ”*.

„Reforma Art” SRL, titulara postului de televiziune „Jurnal TV”, prin scrisoarea nr. 081-R/19-E din 05 iunie 2019, a comunicat Consiliului Audiovizualului că *„în linii mari, suntem de acord cu concluziile Raportului, fiind conștienți că am admis unele abateri la capitolul calității limbii vorbite, însă atestăm și un exces de zel din partea monitorilor, care, în pofida scopului de a monitoriza limba vorbită, au inclus și aspecte tehnice, posibile erori admise în textele utilizate în cadrul unor emisiuni. De asemenea, ne-a uimit și aprecierea preținsei necorespunderi calității limbii a amplasării necorespunzătoare a ghilimelelor, ceea ce ne induce către concluzia despre o tentativă puerilă de a mări lista preținsei abateri”*.

Referitor la cele menționate de „Reforma Art” SRL, Consiliul Audiovizualului precizează că sub aspect lingvistic au fost monitorizate și mesajele scrise (titluri, crawluri, subtitrări), respectiv, au fost înregistrate toate abaterile de la normă, precum și unele greșeli accidentale, inclusiv folosirea ghilimelelor. Majoritatea posturilor TV monitorizate le-au fost recomandate folosirea corectă a ghilimelelor: românești se deschid jos și se închid sus („”); modelul (“ “) este neromânesc.

În cadrul dezbaterilor publice, președintele Consiliului Audiovizualului, Dragoș Vicol, a menționat că, împreună cu persoanele implicate în acest proiect, CA și-a onorat obligativitatea în ceea ce vizează protejarea patrimoniului cultural-lingvistic, în speță monitorizarea calității limbii vorbite în emisiunile în limba română. Este un raport foarte util

și, totodată, foarte consistent, care ar putea servi drept îndrumar pentru a elimina carențele și greșelile din modalitatea de exprimare, fie orală sau scrisă. De asemenea, Dragoș Vicol a recomandat furnizorilor de servicii media aflați în jurisdicția Republicii Moldova să asigure respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române în cadrul programelor audiovizuale și să se străduie să nu comită greșeli de exprimare pentru a respecta publicul fidel.

Membra Consiliului Audiovizualului, Dorina Curnic, a declarat că această monitorizare este una binevenită, totodată, venind cu solicitarea ca în planurile de acțiuni pentru viitor ale Consiliului, la fel, să fie inclusă o sesiune de monitorizare lingvistică, propunere susținută de membrii CA.

În conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, **Consiliul Audiovizualului**

DECIDE:

1. A lua act de rezultatele monitorizării serviciilor de programe oferite de furnizorii de servicii media audiovizuale: „Moldova-1”, „TV8”, „Prime”, „Publika TV”, „Canal 2”, „Canal 3”, „Accent TV”, „NTV Moldova”, „PRO TV CHIȘINĂU”, „Jurnal TV”, „RTR Moldova”, „Orhei TV” și „Televiziunea Centrală”, la capitolul calității limbii vorbite (PRO – 6 UNANIM – D. VICOL, V. COJOCARU, D. CURNIC, O. GUȚUȚUI, Iu. ROȘCA și L. VIZIRU).

2. A recomanda furnizorii de servicii media aflați în jurisdicția Republicii Moldova să asigure respectarea normelor ortografice, ortoepice, morfologice și sintactice ale limbii române și ale celorlalte limbi de difuzare în cadrul programelor audiovizuale (PRO – 6 UNANIM – D. VICOL, V. COJOCARU, D. CURNIC, O. GUȚUȚUI, Iu. ROȘCA și L. VIZIRU).

3. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția generală licențiere, autorizare și monitorizare.

4. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTE

Dragoș VICOL